

Styrk fribyordningen – øk åpen kvote for overføringsflyktninger

Oslo har i 25 år vært en stolt friby som har tatt imot forfulgte forfattere, journalister og kunstnere. For Oslo har dette vært en viktig måte å synliggjøre betydningen av å sikre ytringsfrihet og trygghet for menneskerettighetsforkjempere. Ytringsfriheten både for kunsten og det frie ord er helt sentralt i et demokratisk samfunn. I dag ser vi i økende grad at ytringsfriheten er under press, og stadig flere journalister, forfattere og kunstnere blir drept, torturert, forfulgt og truet til taushet. I lys av dette er det utrolig viktig at vi i Norge kan opprettholde ordninger som gir trygghet og rom for frie ytringer i alle sine former, og at vi også internasjonalt tydeliggjør at Norge stiller opp for det frie ordet og den frie kunsten. Fribyordningen bygger på et enkelt, men grunnleggende prinsipp: Noen må beskytte dem som med fare for eget liv, bruker ordet og kunsten som våpen mot undertrykkelse.

Sammen med nesten 30 byer i Norge har Oslo tatt dette på alvor og ønsker fortsatt å være en friby. De som har kommet til Norge til fribyene har kommet som en del av FNs flyktningkvote. SV er stolt av at stadig flere byer i landet ønsker å være friby, ønsker å være med på å gjøre en forskjell. Mange byer forteller hvordan fribyforfatterne og kunstnerne også har beriket det lokale kulturlivet og skapt stolthet og økt kunnskap om mangfold og demokrati. De forteller også om økt global forståelse og betydningen av å stille opp for mennesker som blir forfulgt og tvunget til taushet.

I 2026 har Stortinget vedtatt en dramatisk lav FN flyktningkvote på 100 personer, som skal dekke et bredt behov for de mest vanskeligstilte flyktningene. Kun 20 av disse plassene inngår i en åpen kvote, som er den fribyordningen er underlagt. Dermed vil bare fem forfulgte ytrere kunne komme til Norge i år. En så lav kvote truer hele fribyordningen, og vil føre til at byer som er klare for å ta imot FN-flyktningene, ikke vil kunne gjøre det.

Ytringsfrihetskommisjonens utredning og rapport fra 2022 konkluderer med at «Norge bør styrke fribyordningen for å kunne tilby beskyttelse til flere forfulgte kunstnere». Den stadig minkende flyktningkvoten vil få alvorlige konsekvenser - både for det norske fribynettverket, for forfulgte ytrere og for ordningen i seg selv.

Oslo SV støtter uttalelsen som landsstyret vedtok 22.11.2025 - Styrk Norges bidrag til åpne og fleksible gjenbosettingskvoter. Oslo SV vil med denne uttalelsen styrke fribyordningen, og jobbe for at Oslo hvert år kan ta imot forfulgte journalister, forfattere og kunstnere med sine familier.

For å sikre at Fribyordningen fortsetter i Norge, bør SV på Stortinget kjempe for at flyktningkvoten generelt øker. Eventuelt må det etableres en særskilt kvote for menneskerettighetsforkjempere, som forfulgte journalister, forfattere og kunstnere.

Kilder

- Uttalelse vedtatt av SVs landsstyre 22. november 2025: <https://www.sv.no/wp-content/uploads/2025/11/styrk-norges-bidrag-til-apne-og-fleksible-gjenbosettingskvoter.pdf>
- <https://norskpen.no/nyheter/statsbudsjettet-2026-dramatisk-for-fribyordningen/>
- <https://norskpen.no/nyheter/beskytt-dem-som-bruker-ord-som-vapen-mot-undertrykkelse/>
- <https://www.morgenbladet.no/boker/advarer-mot-fribyordningens-fremtid-1/10157769>